

C55 – ECO8

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

6 november 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de begeleiding van failliete ondernemers

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de decretale verankering preventief bedrijfsbeleid in het kader van de oprichting van het agentschap Ondernemen

1

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de omzettingsverplichting van de EU-Dienstenrichtlijn

6

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over een Europees investeringsfonds

8

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het NRC-Fonds van de Participatiemaatschappij Vlaanderen

14

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de begeleiding van failliete ondernemers

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de decretale verankering preventief bedrijfsbeleid in het kader van de oprichting van het agentschap Ondernemen

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mevrouw de minister, er wordt deze week in deze commissie veel gedebatteerd over de gevolgen van de economische toestand. In september gingen 927 bedrijven over de kop, ruim 18 procent meer dan in september verleden jaar en een absoluut record. Oktober was amper beter met 828 faillissementen. Ook op langere termijn is duidelijk dat we in een moeilijke periode zitten. In het derde kwartaal van 2008 waren er 18.025 faillissementen. Dat is alweer een droevig absoluut record en een stijging met 15 procent. Op jaarbasis noteren we tot op heden 6.118 faillissementen. Dat is in vergelijking met dezelfde periode in 2007 een stijging met 9,7 procent. Voor Vlaanderen lijkt het in vergelijking nog mee te vallen. Maar als gevolg van faillissementen zijn in totaal toch afgerond 17.000 jobs verloren gegaan.

Uiteraard is een faillissement een drama voor wie werkt in die onderneming, en in de eerste plaats voor de ondernemer zelf. Sinds eind vorig jaar ontfermde de nieuw opgerichte vzw Tussenstap zich al over 229 ondernemers die onlangs failliet gingen. Volgens recente Belgische cijfers leeft in ons land 10 procent van de actieve zelfstandigen in armoede. Belangenorganisaties vragen dan ook aandacht voor al dan niet verborgen armoede bij zelfstandigen.

Blijkbaar ontbreekt het nog altijd aan degelijke sociale en economische opvang voor en na een faillissement. Gefailleerden worden nog te vaak onterecht gestigmatiseerd en blijven vaak verweesd achter. De hulp bij een nieuwe start ontbreekt.

Mevrouw de minister, hoe reageert u op deze evolutie? Hoe denkt u de begeleiding van failliete ondernemers te kunnen verhogen? Ziet u hier een rol weggelegd voor het hervormde VLAO en het preventieve bedrijfsbeleid?

Kunt u een stand van zaken geven? Zijn er tastbare evoluties op het terrein? Acht u het zinvol om bijkomende initiatieven te nemen nu we in economisch zwaarder weer komen? Bent u bereid om daarover overleg te plegen met uw collega van Welzijn en uw federale collega in het kader van het Plan Armoedebestrijding?

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijn vraag heeft betrekking op één aspect van de vraag van de heer Van Malderen, namelijk het preventief bedrijfsbeleid. In het voorjaar kondigde u aan dat het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO) en het Agentschap Economie vanaf 1 januari samensmelten tot het Agentschap Ondernemen, een intern verzelfstandigd agentschap. Een stuurgroep is momenteel bezig de missie en de werking van dit agentschap uit te werken. Ook het preventief bedrijfsbeleid valt onder deze structuur.

U hebt de sociale partners al laten weten dat het VESOC-akkoord voor het preventief bedrijfsbeleid gerespecteerd blijft en niet zal wijzigen. Toch stelt zich een klein probleem. De decretale basis voor het preventief bedrijfsbeleid zit in het VLAO-decreet van 2004, artikel 5 paragraaf 2. Door de ontbinding van het VLAO riskeert er geen enkele decretale basis meer te zijn voor dit beleid.

Dit is ook een opportuniteit om het preventief bedrijfsbeleid stevig te verankeren in de wetgeving, en de samenstelling van het subcomité van sociale partners een betere rechtsgrond te geven. De Raad van State had bij het besluit tot oprichting van het subcomité de opmerking geformuleerd dat er daarvoor geen rechtsgrond was in het decreet van het VLAO. Men heeft daaraan proberen tegemoet te komen door het raadgevend comité uit te breiden tot twaalf leden. Maar dat past dan weer niet in het VESOC-akkoord, waar was afgesproken dat het subcomité geen deel zou uitmaken van het raadgevend comité. De integratie van het Vlaams Agentschap Ondernemen en het Agentschap Economie is misschien een gelegenheid om aan dit subcomité een betere rechtsgrond te geven.

Mevrouw de minister, hoever staat het met de installatie van het raadgevend comité en het subcomité? Destijds werd gezegd dat het tegen april of mei 2008 geïnstalleerd moest zijn. De kandidaturen zijn wel opgevraagd maar verder is er geen nieuws meer geweest. Hoe zal de decretale basis voor het preventief bedrijfsbeleid worden verzekerd?

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: De heer Van Malderen verwijst naar de begeleiding van failliete ondernemers en vraagt of de minister overleg wil plegen met haar collega van Welzijn en haar federale collega in het kader van het Plan Armoedebestrijding. Het zou misschien ook een goed idee zijn om met minister van Werk Vandenbroucke te overleggen, om deze groep zo optimaal mogelijk te kunnen begeleiden, eventueel in het kader van loopbaanbegeleiding.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Allereerst wil ik de alarmerende cijfers toch enigszins nuanceren. In absolute termen hebben we inderdaad een triest record gebroken maar we moeten dit aantal ook afzetten tegen het totale aantal bedrijven, dat, zoals u weet, de laatste jaren gelukkig ook sterk is toegenomen.

Als minister van Economie en Ondernemen is het mijn eerste bekommernis om zoveel mogelijk Vlamingen aan te zetten tot ondernemerschap. En met resultaat, zo blijkt uit de resultaten van studiewerk door professor Sels van het steunpunt Ondernemerschap en Internationaal Ondernemen. Uit zijn analyse blijkt dat Vlaanderen een ondernemende regio is. Bijna 10 procent van de actieve bevolking kan als ondernemer worden gekenmerkt. Daarmee situeert onze regio zich op het Europese gemiddelde. En, belangrijker nog, we stellen vast dat tussen 2003 en 2007 onze regio een van de sterkste toenames in het ondernemerschap liet optekenen binnen de Europese Unie.

In die periode nam de beleidsaandacht voor het stimuleren van ondernemerschap eveneens sterk toe. Denk maar aan de lancering van brugprojecten onderwijs en ondernemen, de calls ondernemerschap en de calls binnen het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, waar heel wat middelen worden ingezet. Een groter aantal starters en ondernemingen impliceert ook dat zelfs bij een gelijkblijvend falingspercentage er in absolute termen meer bedrijven en ondernemers worden geconfronteerd met een faillissement.

En hoe erg een faillissement op microniveau ook is, vanuit macroperspectief moet je natuurlijk stellen dat de situatie niet de facto als negatief mag worden gepercipieerd. Het is immers inherent verbonden aan ondernemen en risico nemen. We kunnen er niet omheen dat we, na een fase van sterke economische groei, nu in een fase van groeivertraging terecht komen en dit impliceert hogere faillissementscijfers. De omgevingsfactoren worden minder gunstig en dat heeft zijn consequenties.

Anticiperend op de vragen rond het preventief bedrijfsbeleid, wens ik dan ook te benadrukken dat preventief bedrijfsbeleid er in de eerste plaats moet over waken dat ondernemers kunnen ondernemen in optimale

omstandigheden. Ondernemers moeten, met andere woorden, de Vlaamse overheid leren kennen als een flankerende partner in al hun activiteiten.

Zeker nu het economisch minder goed gaat, vind ik het dan ook mijn plicht om nog meer dan anders ondernemers en ondernemers in spe te wijzen op de mogelijkheden die Vlaanderen heeft om hen te faciliteren bij hun activiteiten. Het transparanter maken van de verschillende steunmaatregelen door het vereenvoudigen en klantvriendelijker maken van de verschillende instrumenten voor ondernemingen en kmo's in het bijzonder, is dan ook de permanente rode draad in de verschillende acties die ik tot op heden heb ondernomen. Ik verwijs naar de hervorming van het budget voor economisch advies (BEA) en het kmo-innovatieprogramma en de kmo-ondernemingsportefeuille die volgend jaar van start gaat. En indien nodig moet de Vlaamse overheid niet te lang talmen om bestaande maatregelen bij te sturen naargelang de telkens wijzigende economische omstandigheden. Ik verwijs hierbij naar het urgentiebesluit rond de waarborgregeling dat deze vrijdag opnieuw in de Vlaamse Regering komt om definitief goedgekeurd te worden.

Daarnaast moet de doelgroep ook maximaal worden geïnformeerd over wat er allemaal beschikbaar is. Dat is een verantwoordelijkheid van heel wat actoren. Communicatie van de verschillende maatregelen is een absolute must. Zoals ik al gezegd heb, plannen wij een Ronde van Vlaanderen, in samenwerking met heel wat agentschappen en een aantal werkgeversorganisaties om zoveel mogelijk ondernemers te informeren over de instrumenten die beschikbaar zijn en hun vragen te kunnen beantwoorden.

Wat met de begeleiding van failliete ondernemers? Ik ben ervan overtuigd dat de directe omgeving van een gefailleerde reeds voor een eerste, belangrijke sociale opvang kan zorgen. Dit uiteraard zonder te ontkennen dat professionele opvang in een later stadium vaak aangewezen is. Het is van groot belang dat de omgeving achter de ondernemer die net een faillissement ondergaan heeft, blijft staan.

Helaas constateren we op dit moment nog vaak het omgekeerde tafereel waarbij gefailleerden inderdaad vaak onterecht gestigmatiseerd worden. Het stigma op falen is evenwel een algemeen gegeven dat doordrongen zit in onze maatschappij. Gerichte sensibiliseringscampagnes zouden dit beeld kunnen bijschaven maar dit is natuurlijk een werk van lange adem aangezien mentaliteitswijzigingen meestal slechts geleidelijk aan verlopen. Een dergelijke sensibilisering zou al kunnen starten bij de allerjongsten door 'leren omgaan met mislukkingen' reeds in het ondernemend onderwijs te introduceren.

Wat economische opvang betreft, moet de bestaande faillissementsverzekering toch al enig soelaas bieden.

Deze verzekering voorziet in het behoud van de rechten op kinderbijslag en geneeskundige verzorging gedurende de 4 kwartalen en tevens in een maandelijks vergoeding waarvan de hoogte afhangt van de gezinssituatie. Begeleiding, trajectbegeleiding naar een job, alles zou moeten mogelijk zijn voor mensen die een faillissement achter de rug hebben.

Welke rol is er voor het hervormde VLAO en het preventief bedrijfsbeleid? Voortgaand op de missie van het VLAO heeft de instelling een belangrijke decretale opdracht om proactief acties te ondernemen die bedrijven behoeden voor faillissementen.

In eerste instantie gebeurt dit door de integrale begeleiding van starters en gevestigde ondernemingen die door VLAO wordt aangeboden. Het initiatief blijft hier bij de ondernemer, die zelf beslist of hij hiervan gebruik wil maken en of hij al dan niet de geboden informatie en raadgeving wil aanwenden.

Daarnaast is er ook in een taak voorzien – en dit in opvolging van de VESOC-consensus van begin dit jaar in verband met preventief bedrijfsbeleid – om bedrijven, die hierom verzoeken, door middel een aparte diagnose te toetsen op mogelijke continuïteitsrisico's. Aan de hand hiervan kan een bedrijf met de steun van bestaande instrumenten – de binnenkort omgevormd kmo-portefeuille maar ook PMV met het waarborginstrument – opteren voor een doorstartscenario.

Op deze manier kan het bedrijf in kwestie een positieve wending bewerkstelligen. VLAO legt op dit ogenblik de laatste hand, en dit onder begeleiding van de Vlerick Leuven Gent Management School, aan een universeel eerstelijnsdiagnose-instrument, en mikt erop dit eind dit jaar of begin 2009, operationeel in te zetten. Nogmaals dient beklemtoond te worden dat enkel op speciaal vrijwillig verzoek van de ondernemer tot deze stap wordt overgegaan.

Voor uitzonderlijke gevallen is er in een aparte procedure voorzien via het daartoe te installeren subcomité preventief bedrijfsbeleid om tegemoet te komen aan eventuele vragen van werknemers. Deze procedure vormde trouwens voorwerp van overleg met de sociale partners en leidde tot een VESOC-akkoord begin dit jaar. Daarin was er ook in voorzien dat er een comité preventief bedrijfsbeleid zou worden geïnstalleerd binnen de werking van het Vlaams Agentschap Ondernemen.

Zoals u weet, ging de Vlaamse Regering in april van dit jaar akkoord met de strategische keuze om het VLAO en het Agentschap Economie te integreren tot één Agentschap Ondernemen. Op die manier wordt voor elk van de drie kernprocessen – ondernemen, innoveren en internationaliseren – een uniek aanspreekpunt gecreëerd via het Agentschap Ondernemen, het IWT en F.I.T.

Deze strategische keuze bleef evenwel niet zonder gevolgen voor de implementatie van het preventief bedrijfsbeleid. Zoals de Raad van State al had opgemerkt, kon een comité preventief bedrijfsbeleid niet worden opgericht op basis van de decretale bepalingen van het Vlaams Agentschap Ondernemen. Als oplossing werd dan voorgesteld om bij het wettelijk voorziene raadgevend comité van het VLAO een subcomité preventief bedrijfsbeleid te creëren dat zou bestaan uit een deelverzameling van leden van het feitelijke raadgevend comité.

Het was een compromisoplossing die terecht op weinig begeestering kon rekenen vanwege de sociale partners. Vooral omdat binnen de VESOC-afspraken het bewuste subcomité toch wel een aantal beslissingstaken op zich dient te nemen, wat dan weer voor mogelijke interferentie kon zorgen met het eigenlijke raadgevend comité van het VLAO.

In de principiële beslissing van de Vlaamse Regering tot oprichting van het Agentschap Ondernemen werd geopteerd voor een IVA zonder rechtspersoonlijkheid, waarbij weliswaar de deur werd opengelaten voor een IVA zonder rechtspersoonlijkheid maar met eigen middelen in zoverre kon worden aangetoond dat daar inderdaad nood aan was.

Deze opportuniteitstoets heeft gelopen gedurende de zomermaanden. Daarbij moesten de taken en opdrachten van het VLAO in kaart worden gebracht alsook de repercussies van de verschillende juridische structuren op de feitelijke werking van het agentschap. Voor deze complexe oefening laat de leidend ambtenaar van het Agentschap Economie en tevens transitie-manager van de integratie-oefening zich bijstaan door een extern advocatenkantoor.

Uiteindelijk werd geopteerd voor een IVA zonder rechtspersoonlijkheid waarbij aan het Hermesfonds een aantal bijkomende opdrachten worden toebedeeld. Om een en ander mogelijk te maken, werd in de nodige artikelen voorzien in het programmadecreet 2009.

Waar initieel de administratie en ikzelf ervan uit waren gegaan dat de creatie van een comité preventief bedrijfsbeleid zonder al te veel problemen kon gebeuren binnen de schoot van het Agentschap Ondernemen als IVA zonder rechtspersoonlijkheid, hebben we moeten vaststellen dat dit ook weer minder evident bleek dan verhoopt. Het decreet BBB laat immers maar één raadgevend comité toe voor elke IVA en de piste van een subcomité lijkt mij, gelet op de problemen die we al hebben gehad met de werkbaarheid van een subcomité preventief bedrijfsbeleid, binnen de schoot van een raadgevend comité van het VLAO niet wenselijk.

Gelet op deze juridische beperkingen, adviseerde professor Koen Byttebier eind oktober om via een

decretale weg een oplossing te zoeken voor het comité preventief bedrijfsbeleid en dit rekening houdend met de in 2007 afgesproken krachtlijnen binnen het VESOC. Via een decretale bepaling kunnen we wel een sui-generisstatuut geven aan een nieuw comité preventief bedrijfsbeleid dat we zouden kunnen oprichten en waarvan de werking wel gekoppeld kan worden aan het Agentschap Ondernemen.

Het lijkt me evident dat het zinvol is om overleg te plegen. Er is al een eerste overleg geweest met minister Vanackere. Met mijn federale collega is er nog geen overleg geweest. We hebben nieuw overleg aangeknoopt met heel wat overheidsinstanties. Als dat opportuun is, kan dat mogelijk aan bod komen. Ook met minister Vandenbroucke lijkt me overleg, over loopbaanbegeleiding, op een bepaald moment wel zinvol.

De economische situatie en de wijze waarop het evolueert, blijft voor iedereen bijzonder moeilijk in te schatten. Het spreekt voor zich dat we alle dagen de vinger aan de pols houden. Op basis van elke nieuwe informatie kijken we of we opnieuw moeten bijsturen.

Ik heb ook aan mijn beleidsraad, die ik inmiddels een paar keer bijeen heb gebracht, gevraagd om goed te blijven uitkijken waar en in welke mate bijkomende inspanningen nodig zijn, op welk terrein dan ook. Verder blijft er natuurlijk de EFRO-call, waar voor 2009 de problematiek van gefailleerden zeker kan worden opgenomen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mevrouw de minister, eerlijk gezegd, ik blijf op mijn honger zitten.

Ik zou uw relativering willen relativëren. U stelt dat er meer faillissementen zijn, maar dat dat komt omdat er meer ondernemingen zijn. Het klopt dat we rond 2006 een stijging van het aantal nieuwe ondernemingen hebben gekend. Als er meer starters zijn, zijn er ook meer faillissementen. Dat is zo.

Wat we de voorbije maanden zien, is dat er een andere groep bedrijven failliet gaat dan de bedrijven die ingestroomd zijn. Er is niet direct een relatie met degenen die gestart zijn in 2006. Nu zien we dat bedrijven die in de toelevering zitten, transportbedrijven, bouwbedrijven en bedrijven die diensten in het algemeen leveren, failliet gaan. Dat is een heel ander type bedrijven dan degenen die nieuw opgericht werden.

Er is een duidelijke link met de conjunctuur. Dat spreekt voor zich. Het gevaar is dat we hier een domino-effect krijgen, waarbij relatief gezonde bedrijven, die in ander economisch klimaat weer zonder veel problemen zouden kunnen werken, als gevolg van problemen in een ander bedrijf, waardoor betalingen niet verricht worden, op

hun beurt failliet gaan. Dan ontstaat een heel gevaarlijk domino-effect, dat de markt veeleer verstoort dan corrigeert. Normaal zou men zeggen dat een faillissement uitstellen gevaarlijk is, want het zou marktverstoringen werken, maar hier zou het domino-effect zelf marktverstoring kunnen werken.

Met betrekking tot de kern van mijn vraag – gaan we iets doen rond de opvang van die gefailleerden? – wijst u eigenlijk naar de mantelzorg. Het is de directe omgeving die het moet doen. Daar zouden we informatie kunnen verstrekken of sensibiliseren. Ik heb u niet horen zeggen dat we dat gaan doen. Ik denk dat het echt wel nodig is om zelfs heel basale informatie rond faillissementen te verschaffen.

We hebben een traditie waarbij mensen als gefailleerde veroordeeld werden. Enkele maanden geleden heb ik in deze commissie, ook al was het een verspreking, nog de woorden schuldig verzuim horen vallen. Dat leeft dus nog altijd.

Mevrouw de minister, ik heb u vooral ‘zouden’ horen zeggen. U gaat uitkijken, u gaat evalueren, u gaat bijsturen, maar ik had graag wat meer body gehad. Op Vlaams niveau bestaat een breed actieplan armoedebestrijding, waarbij elke minister zijn verantwoordelijkheid dient op te nemen. Als we daar in de bevoegde commissie minister Vanackere over ondervragen, wijst hij terecht op zijn rol, maar die is natuurlijk beperkt door het feit dat andere ministers op hun beurt hun verantwoordelijkheid dienen te nemen.

Ik heb heel goed geluisterd naar uw uitleg in verband met de werking van VLAO. Ik heb begrip voor de juridische problemen die daar bestaan, maar gaan we deze legislatuur op het terrein nog iets zien verschijnen in het kader van preventief bedrijfsbeleid?

U hebt verwezen naar een toepassing die de eerste lijnsdiagnose vanuit de ondernemer toestaat. Die zou eind dit jaar actief worden. Dat is goed, maar we hebben er wat op moeten wachten.

Maar dan verwijst u naar een decretale weg om een subcomité op te richten. Komt dat decreet er? Moeten we misschien zelf iets indienen? Gaan we daar nog de installatie van meemaken? Komt er nog deze legislatuur iets op het terrein?

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mevrouw de minister, mijn opmerking is dezelfde als de laatste van de heer Van Malderen.

Wat betreft het paritair subcomité, de toetsing op initiatief van de werknemer, hebt u gezegd dat de Raad van

State de opmerking heeft gemaakt dat er geen rechtsgrond was. Men heeft dat dan op een andere manier proberen op te lossen en dan kwam u in conflict met het VESOC-akkoord. Dus zegt u dat de decretale weg gevolgd moet worden. Hoe zal die decretale basis voor het preventief bedrijfsbeleid verzekerd worden? Gaat u zelf een initiatief nemen? Is dat binnen afzienbare termijn of begint u daar niet meer aan?

Wat betreft het stigmatiserend effect, wil ik alleen maar zeggen dat we de voorbije jaren in de commissie telkens hebben gezegd dat de mentaliteit toch wel een probleem is. In de Verenigde Staten heeft men een heel andere houding ten opzichte van faillissementen. Daar maakt het deel uit van een leerproces, hier is het een mislukking, bij wijze van spreken. Ik ga akkoord dat een bijsturing mogelijk is.

Mevrouw de minister, gaat u nog een initiatief nemen?

Minister Patricia Ceysens: We waren de eerste gewestregering die met het urgentiebesluit het snelst en meest adequaat heeft ingespeeld op een instrument dat er is om bedrijven die het vanwege de financiële crisis moeilijk hebben inzake kredietverlening een zekere waarborg te verlenen. Dat wordt overal ook erg gewaardeerd.

Uit verschillende overleggen blijkt dat we het eerst, het snelst en ook het sterkst zijn opgetreden. Op de agenda van de Vlaamse Regering voor morgen staan opnieuw een aantal instrumenten, die we versterken en aanpassen.

Dat neemt niet weg dat er in een aantal sectoren problemen zijn. Gaan we van daaruit zeggen dat we voor iedereen in elke sector met alle mogelijke middelen bedrijven proberen te redden van het faillissement? Neen. Daar wil ik ook heel duidelijk over zijn.

Als we onze middelen aanwenden om in deze crisis te versterken wat we kunnen, gaat het om private bedrijven die er nood aan hebben, maar die wel nog een toekomst hebben en om publieke investeringen in die domeinen die innovatief zijn. Dat is absoluut het antwoord.

U hebt een aantal sectoren genoemd. In het weekend van 25 oktober werd ik van het ene op het andere moment geconfronteerd met een probleem in de luchtvaartsector, bij een gezond bedrijf. We hebben het hele weekend gependend om te kijken wat gaande en nodig was. We hebben alles gedaan. Het probleem is vandaag veel minder acuut dan in het weekend van 25 oktober.

Met de instrumenten, de mankracht en de mogelijkheden die we hebben, doen we alles om bedrijven die het moeilijk hebben omwille van een domino-effect te helpen in een inspanningsverbintenis. Halen we alle middelen uit de kast om bedrijven van het faillissement te redden? Neen. Dat kunnen we ook niet.

Het dossier van de luchtvaartsector heeft me geleerd dat, als we met man en macht analyseren en technische verheldering brengen, dat soms ook helpt. En dan doen we dat. Ik heb op elk moment gezegd dat ik hier doe wat ik voor elk bedrijf in Vlaanderen zou moeten kunnen doen. Want dat schept natuurlijk een precedentwaarde, eens men begint om in private bedrijven effectief te interveniëren.

Ik vraag me elk ogenblik af of ik dit kan volhouden indien zich nog tien of honderd andere bedrijven aanmelden. Ik doe dit tot op het punt waarop ik dit niet kan blijven doen. Ik mag bedrijven geen middelen toesteken indien ik die maatregel niet kan herhalen ten aanzien van andere bedrijven die mogelijk nog in problemen terechtkomen.

Indien het toch op een faillissement uitdraait, moeten we in de eerste plaats rekening houden met de algemene context. We zouden veel minder negatief tegenover faillissementen moeten staan. De heer Muylers heeft tijdens een recent debat verklaard dat Walt Disney tweemaal failliet is gegaan en pas de derde keer, meer bepaald met 'Sneeuwwitje', succes heeft geboekt. Dat zou in Vlaanderen nooit zijn gelukt. Hij zou de eerste keer al zeer sterk zijn veroordeeld. We kampen, met andere woorden, met een algemeen probleem. We moeten iedereen proberen te helpen om deze mentaliteit ten aanzien van faillissementen te keren.

Indien het tot een faillissement komt, moeten we de gefailleerden opvangen. Ik reken hiervoor gedeeltelijk ook op het middenveld. Sommige middenveldorganisaties dienen projecten in om iets voor gefailleerden te doen. Andere organisaties doen dat helemaal niet. Vlaanderen heeft een traditie op het vlak van stimulerende maatregelen voor ondernemers. We stimuleren het ondernemerschap en de ondernemersvaardigheden. Zodra de overheid op het terrein zelf verschijnt, staan sommige organisaties op hun achterste poten. Die organisatie zouden zelf projecten kunnen indienen om iets voor gefailleerden te doen. Ik vind dat ze van hetzelfde laken een broek moeten maken. Wanneer het goed gaat, zijn zij de enigen die projecten mogen indienen en die middelen mogen besteden. Dit betekent dat zij ook hun verantwoordelijkheid moeten nemen wanneer mensen uit hun achterban met een faillissement worden geconfronteerd. Ze moeten klaar staan voor die mensen. Ze moeten knowhow ontwikkelen en voor een kentering zorgen.

Toen ik een aantal zaken met minister Vanackere heb besproken, heb ik onder meer verklaard dat we waarschijnlijk onvoldoende beseffen dat het in veel armoedesituaties om gefailleerde kleine zelfstandigen gaat.

Ik heb niet onmiddellijk een groot programma klaar liggen. Ik breng de middelen aan op de plaatsen waar

dat kan. We geven bepaalde organisaties door middel van calls elke dag middelen. Ze kunnen projecten indienen om de ondernemingen te stimuleren. Deze organisaties moeten hun verantwoordelijkheid nemen. De mogelijkheden zijn er. Ik zal hiervoor geen bijkomende call organiseren.

Wat het juridisch-legistisch probleem betreft, heeft professor Byttebier ons eind oktober met betrekking tot deze zaak geadviseerd. Het is toen duidelijk geworden dat we de knoop moeten doorhakken. Zonder decretaal initiatief zullen we er nooit uitkomen. Indien ik dat moet doen, zal het hoe dan ook om een enorm lang traject gaan. Ik ben dan ook vragende partij voor een parlementair initiatief. Dat zou sneller gaan. Indien het nog deze legislatuur moet gebeuren, lijkt dit me de enige manier die garanties biedt. We moeten op een bepaald ogenblik bekijken wie wat zal indienen. Nu we duidelijk weten wat we nodig hebben, rest ons enkel de vraag over de snelle indiening. Het instrument zal tegen het einde van dit jaar beschikbaar zijn. Dit staat los van het juridisch-technisch probleem dat we nog moeten oplossen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de omzettingsverplichting van de EU-Dienstenrichtlijn

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mijnheer de voorzitter, de Europese Dienstenrichtlijn, bijgenaamd Bolkesteinrichtlijn, verplicht lidstaten van de EU hun dienstenmarkt ten gunste van aanbieders in andere lidstaten vrij te geven. Het Europees Parlement heeft deze richtlijn in 2006 aangenomen. De richtlijn moet een einde aan alle belemmeringen van de vrije dienstenmarkt maken.

Tijdens de commissievergadering van 27 oktober 2007 heeft de minister verklaard dat het omzettingsproces tegen het einde van december 2009 moet worden afgevoerd. Dit betekent dat Vlaanderen ongeveer drie jaar tijd heeft gekregen om het proces af te ronden. Tijdens die periode moeten beperkende regels op hun strijdigheid met de Europese Dienstenrichtlijn worden beoordeeld en vervolgens worden geëlimineerd. Bepaalde beperkende regels kunnen, rekening houdend met de beginselen van de evenredigheid en de noodzakelijkheid, evenwel behouden blijven.

Tijdens diezelfde commissievergadering heeft de minister tevens verklaard dat de Vlaamse overheid was

begonnen met de werkzaamheden om te bepalen welke wetgeving in detail moet worden onderzocht en welke wetgeving buiten het toepassingsgebied van de richtlijn valt. Hiertoe is een onder de verantwoordelijkheid van de minister ressorterende stuurgroep opgericht.

Tijdens de commissievergadering van 26 juni 2008 heeft de minister verklaard dat ze zich vooral op de financiële ondersteuning van ondernemingen concentreerde en dat toenmalig minister Bourgeois zich vooral met de vermindering van de regeldruk bezighield. In het kader van de omzettingsverplichting zou u zich echter ook meer met dat laatste punt gaan bezighouden.

Mevrouw de minister, in welke fase bevindt de stuurgroep met betrekking tot de Europese Dienstenrichtlijn zich? Is er al een lijst van decreten die aan herziening toe zijn? Welke timing volgt de stuurgroep? Zal de herziening voor het einde van 2009 worden voltooid? Wanneer zal het Vlaams Parlement hierover worden geïnformeerd? Hoe zal u in die stuurgroep de vermindering van de regeldruk aanpakken? Zijn in dit verband al concrete initiatieven genomen?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de voorzitter, ik heb recent het genoegen gehad een door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) georganiseerde studiedag over de omzetting van de Europese Dienstenrichtlijn bij te wonen. Ik vermoed dat de vraag om uitleg van mevrouw Fournier geïnspireerd is door wat daar is gezegd. Er is die dag in elk geval verklaard dat er in Vlaanderen nog heel wat werk aan de winkel is.

Ik moet hier onmiddellijk aan toevoegen dat de Vlaamse Regering heel wat verder staat dan, pakweg, de regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Op de slides stond gewoon dat hierover geen gegevens beschikbaar waren. Dit is maar een kleine kanttekening bij het gevoerde beleid.

Ik zou de minister twee bijkomende vragen willen stellen. Indien ze het antwoord nu niet kan geven, mag ze dat natuurlijk altijd naderhand schriftelijk bezorgen.

Normaal gezien, zou de prescreening in maart 2008 zijn afgerond. Dat was de oorspronkelijke timing. Op dat moment bleek echter nog niet alle informatie over alle beleidsdomeinen te zijn binnengelopen. Het betreft hier de oplijsting die verband houdt met de prescreening die aan de eigenlijke screening voorafgaat. Is er nu nog een vertraging? Kan de minister meedelen met betrekking tot welke beleidsdomeinen er nog moet worden gewacht?

Wat de toekomstige screening betreft, heb ik vernomen dat de dienstenimpacttoets zal worden aangewend als

het instrument om nieuwe regelgeving te analyseren. Op die manier zal worden nagegaan of nieuwe regelgeving conform de Europese Dienstenrichtlijn is opgesteld. Het is duidelijk de bedoeling dit alles in de handleiding voor de regelgevingsimpactanalyse (RIA) te integreren. De RIA is natuurlijk enkel van toepassing op ontwerpen van decreet en niet op voorstellen van decreet. Ik begrijp natuurlijk dat dit met het onderscheid tussen de uitvoerende en de wetgevende macht te maken heeft. Kan de minister eens nagaan of in een mogelijkheid zal worden voorzien om ook het werk van de wetgevende macht op een of andere manier aan de Europese Dienstenrichtlijn te toetsen? Het gaat hier immers om de administratieve vereenvoudiging. Het zou enigszins contradictoer zijn de Vlaamse Regering in het kader van de conformiteit enorme inspanningen te laten leveren en voor de wetgevende macht totaal niet in een screening te voorzien. De RIA bestaat niet voor parlementaire initiatieven. Ik begrijp dat het om aparte bestuursniveaus gaat. We zouden een manier moeten vinden om het decreetgevend werk van het Vlaams Parlement aan de dienstenimpacttoets te onderwerpen.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer de voorzitter, ik wil me gewoon bij de vraag om uitleg van mevrouw Fournier aansluiten. Ik heb in oktober 2007 de door haar aangehaalde vraag om uitleg met de verwijzing naar de inspanningen van toenmalig minister Bourgeois gesteld. Ik wil geen nieuwe elementen toevoegen. Ik sluit me aan bij de vraag om uitleg zoals ze door mevrouw Fournier is geformuleerd.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, ik zal eerst en vooral toelichten in welke fase de stuurgroep zich bevindt. De Vlaamse stuurgroep die de omzetting van de Europese dienstenrichtlijn op ambtelijk vlak voorbereidt, is sinds de commissievergadering van 27 oktober 2007 uiteraard actief gebleven. In het kader van de prescreening zijn in de loop van de voorbije maanden namens de verschillende beleidsdomeinen resultaten ingediend. Op 19 juli 2008 heeft de Vlaamse stuurgroep de Vlaamse Regering een eerste positieve lijst met regelgeving meegeleverd. Deze lijst omvat regelgeving die onder het toepassingsgebied van de Europese Dienstenrichtlijn valt en derhalve moet worden gescreend. Deze screening betreft een toetsing aan de beginselen van de non-discriminatie en aan het verbod op het gebruik van economische criteria inzake noodzakelijkheid en evenredigheid.

De beslissingen van de Vlaamse Regering van 21 maart 2008 en 9 mei 2008 hebben de te volgen werkwijze politiek vastgelegd. Hierbij heb ikzelf als Vlaams minister van Economie een coördinerende en opvolgende rol toegewezen gekregen. In dat verband wordt momenteel

onderzocht in welke mate de ingediende resultaten van de prescreening volledig in overeenstemming zijn met de EDRL-uitzonderingsgronden en met het voorzorgsbeginsel dat de Vlaamse Regering bij de prescreening hanteert. Dat voorzorgsbeginsel stelt dat men in geval van twijfel de regelgeving in kwestie toch onder het toepassingsgebied van de EDRL laat vallen.

De net geciteerde regeringsbeslissingen hebben ook een eerste invulling gegeven aan de wijze waarop de administratieve vereenvoudiging en de uitbouw van het uniek loket moeten gebeuren. Tevens heeft de Vlaamse Regering op 9 mei jongstleden een vernieuwende screeningsmethode aanbevolen, met name de dienstenimpacttoets, om de Vlaamse regelgeving die onder het toepassingsgebied valt, te toetsen aan de criteria van noodzakelijkheid, geschiktheid en evenredigheid.

Mijn beleidsvoornemen is dat de Vlaamse Regering pas zowel de prescreenings- als de screeningsresultaten zou valideren, indien die volledig in overeenstemming zijn met de EDRL-bepalingen. Belangrijke hulpmiddelen om hieraan te voldoen, zijn voor de prescreening het vademecum tot omzetting van de Dienstenrichtlijn en voor de screening de dienstenimpacttoets. Ik kan immers niet genoeg wijzen op de juridische aansprakelijkheid en risico's voor de Vlaamse overheid als geheel die kunnen voortvloeien uit een onvolledige of foutieve omzetting van de Dienstenrichtlijn. Niet alleen zijn we vatbaar voor gerechtelijke acties door de Europese Commissie of andere lidstaten, maar ook door buitenlandse rechtssubjecten, met bijhorende schadeclaims, die zich geschaad zouden menen te voelen in hun verdragsrechtelijk recht op grensoverschrijdende handel in diensten, zoals bepaald in de artikelen 43 en 49 van het EG-Verdrag, die overigens directe werking hebben. Ik zal hierover binnenkort een nota overmaken aan de Vlaamse Regering.

Ter informatie kan ik nog meegeven dat het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie, samen met het Agentschap Binnenlands Bestuur en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVS) een studiedag hebben georganiseerd op 11 oktober jongstleden, over de gevolgen van de EDRL voor de lokale besturen, onder meer met betrekking tot de prescreening en screening van regelgeving en hun rol in de werking van het uniek loket. Meer opvolging en begeleiding van de lokale besturen bij het omzettingsproces van de EDRL is verder ook gepland.

Met betrekking tot het tweede element van uw vraag kan ik u antwoorden dat er vandaag nog geen lijst voorhanden is van decreten die aan herziening toe zijn. De 'positieve' lijst met regelgevingen waarover ik het zonet had, betekent nog niet dat die regelgeving al moet worden aangepast. Eerst moeten deze regelgevingen nog worden gescreend of getoetst aan de diverse

EDRL-beginselen die ik heb opgesomd. Wanneer blijkt dat de Vlaamse regelgeving hiermee strijdig is, komen we natuurlijk in de herzieningsfase.

De timing van de prescreening is vertraagd door de werkzaamheden met betrekking tot de omzetting van het EU-reglementeringspakket van 29 november 2005 betreffende de financiering van diensten van algemeen economisch belang (DAEB). Ik zal daar nader op ingaan bij de laatste vraag. Het antwoord op uw vraag is dus behoorlijk genuanceerd. De werkzaamheden gaan vooruit, maar ze hebben wel wat vertraging opgelopen. Extra impulsen zullen ongetwijfeld opnieuw nodig zijn. De einddatum voor de omzetting blijft 28 december 2009, want het blijft onze verdragsrechtelijke verplichting die toe te passen. Zelf stel ik alles in het werk om dat te realiseren. Daarom zal ik nogmaals een regeringsnota voorleggen aan de Vlaamse Regering, om alle collega's ter zake te responsabiliseren.

Het Vlaams Parlement zal uiteraard tijdig worden geïnformeerd, via de geëigende kanalen, over de parlementaire werkzaamheden die nodig zijn voor de omzetting. Ik kan ter zake, gelet op wat ik heb gezegd, nog geen exacte datum geven.

Graag wil ik ook nog de rolverdeling tussen de Vlaamse minister bevoegd voor bestuurszaken en mezelf verduidelijken. De Vlaamse minister van Bestuurszaken is belast met twee beleidsdossiers die raakvlakken hebben met de omzetting van de EDRL, hoewel, voor alle duidelijkheid, die dossiers niet samenvallen met het lopende omzettingsproces van de Dienstenrichtlijn.

Ten eerste is er de vastlegging van de diensten van algemeen belang (DAB) en de diensten van algemeen economisch belang in het kader van de omzetting van het Europees reglementeringspakket van 29 november 2005 met betrekking tot de financiering van DAEB's, ook het Altmarkpakket genaamd. Immers, de Vlaamse regelgeving die de DAB's regelt, valt uit het toepassingsgebied van de EDRL, en voor de DAEB's is dat gedeeltelijk het geval. Over deze kwestie werd door de Vlaamse Regering nog geen beslissing genomen, maar voor de EU moet die aangelegenheid voor het einde van dit jaar afgehandeld zijn.

Ten tweede is er de meting en de vermindering van de administratieve lasten. Op 8 en 9 maart 2007 besliste de Europese Raad dat de EU alle administratieve lasten die aan de Europese regelgeving verbonden zijn, tegen 2012 met 25 procent moet verminderen. Tevens moeten de lidstaten elk voor zich en uiterlijk in 2008 nationale richtcijfers met een vergelijkbaar ambitieniveau vastleggen. In navolging van deze Europese beslissing, bepaalde de Vlaamse Regering op 29 juni 2007 over te gaan tot de meting van de administratieve lasten van de Vlaamse regelgeving. Die nulmetingen vormen de basis voor de

opmaak van de actieplannen, met concrete projecten tot administratieve vereenvoudiging en met de bepaling van de reductiedoelstelling per beleidsdomein. De actieplannen stellen Vlaanderen dus in staat om door gerichte inspanningen te komen tot een gevoelige daling van de administratieve lasten tegen 2012.

Gelet op de verplichting van de EDRL tot administratieve vereenvoudiging en de deadline van eind 2009 tot omzetting van de EDRL, is het daarom mijn bedoeling om die twee beleidssporen nog meer in elkaar te integreren en tijdens de komende maanden de methode van de actieplannen versneld in te zetten voor een daadwerkelijke administratieve vereenvoudiging van die regelgeving die volgens artikel 5 van de EDRL moet worden vereenvoudigd. De Vlaamse minister van Bestuurszaken blijft uiteraard de bevoegde en verantwoordelijke minister voor die administratieve vereenvoudiging.

Het antwoord op de concrete vragen van mevrouw De Ridder zal ik nog opvragen. Het klopt wel dat we contact hebben gehad met een aantal sectoren die getuigen dat het Vlaamse Gewest blijkbaar het enige beleidsniveau is dat die oefening momenteel aan het maken is.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord. Ik heb daar niets meer aan toe te voegen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over een Europees investeringsfonds

De heer Eric Van Rompuy: Mevrouw de minister, we hebben eigenlijk deze ochtend al een discussie gehad over dit onderwerp. Ik heb deze vraag echter op de agenda gezet omdat ze gericht was aan u.

Op Europees vlak wordt er gediscussieerd over de rol van de overheid, niet in de financiële sector, maar in de algemene ondernemingssector. In het Europees parlement heeft president Sarkozy gepleit voor een Europees investeringsfonds ter bescherming van de eigen industrie. Hij stelde: "Het is onze plicht ervoor te zorgen dat er in Europa nog boten, vliegtuigen en auto's worden gebouwd." Hij heeft daar ook aan toegevoegd: "Ik wil niet dat de belastingbetaler zich over enkele maanden afvraagt waarom buitenlands kapitaal onze bedrijven overneemt." Hij heeft dus gepleit voor

ationale en zelfs Europese fondsen, om de industrie ofwel Europees, ofwel nationaal te verankeren. Ook heeft hij, zij het op een ander niveau, gepleit voor een soort staatsinterventionisme: hij wil dat Franse bedrijven kans hebben op meer staatssteun. Dat is in tegenspraak met alle Europese richtlijnen en bepalingen, die ertoe hebben geleid dat er een hele regulering bestaat met betrekking tot staatssteun aan ondernemingen. Vroeger was dat sectoraal, nu is dat zelfs bijna in het algemeen, met de-minimisregelingen en aanmeldingen. Wie in de jaren negentig en het begin van het nieuwe millennium te maken had met steun aan het bedrijfsleven, werd voortdurend doorverwezen naar de heer Monti, en destijds naar EU-commissaris Van Miert.

Op de duur was het bijna onmogelijk om staatssteun te geven. Nu zegt de Franse president Sarkozy dat het moet kunnen, indien het past in de beschermingsmaatregelen voor de industrie. We krijgen nu een heel andere opvatting over industriebeleid.

Mevrouw de minister, aangezien u deelneemt aan de Europese ministerraden voor industrie, wil ik u vragen naar het standpunt van de Vlaamse Regering over die ontwikkelingen, over de soevereine fondsen die gecoördineerd middelen kunnen inzetten op het Europese vlak of zelfs nationaal. Deze morgen heeft de minister-president aangekondigd dat er een XL-fonds van 600 miljoen euro komt in Vlaanderen, dat moet zorgen voor een verankering.

We moeten dat in deze commissie niet in detail bespreken, maar hoe stelt de Vlaamse Regering zich op in heel dit debat? We hebben heel concrete voorstellen van president Sarkozy. De Duitse minister van Economie heeft zich daar radicaal tegen uitgesproken. De heer Barroso heeft gezegd dat we nog steeds onze Europese politiek hebben, die ongewijzigd is gebleven. Hij wil daar wel van afwijken voor de financiële sector, maar niet in de reële economie. Mevrouw de minister, wat is het standpunt van de Vlaamse Regering over de overheidssteun aan de economie? Enerzijds is er steun in geval van problemen. Anderzijds is er intreden in kapitaal. Dat zijn verschillende zaken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, u trekt een goed debat op gang. We hebben hierover deze morgen al gediscussieerd. We moeten daar voorzichtig zijn. Als het gaat over steunmaatregelen weten we wel waar we beginnen, maar niet waar we eindigen. Als instappen in kapitaal goed wordt aangepakt, valt er wel iets voor te zeggen. Ik ben nieuwsgierig naar het antwoord van de minister.

In deze commissie hebben we enkele jaren geleden al gezegd dat de overheid mee moet nadenken en keuzes

voorstellen op het vlak van innovatiebeleid. Toen werd altijd gezegd dat men dat niet wist, dat het enkel bottom-up moest gebeuren en dat de markt volledig zijn gang moest kunnen gaan. Ik ben blij dat de minister gisteren in de plenaire vergadering heeft gezegd dat we ons moeten toespitsen op een aantal sleutelgebieden. Dat is de juiste houding. Met het voortschrijdend inzicht is dat goed gekomen.

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Mevrouw de minister, zoals de voorzitter reeds aanhaalde, zaten we vanmorgen in een debat dat grosso modo hetzelfde was. Ik vraag me toch af hoe Europa zich echt zal opstellen. Ik heb drie verschillende documenten bij mij en drie verschillende meningen. Volgens wat ik hier zie, denkt president Sarkozy aan de 'bedreiging' van Russische en Chinese staatsfondsen en ook Arabische. Als we de omvang van de bedragen bekijken die ermee gemoeid zijn, zien we dat de Verenigde Arabische Emiraten een staatsfonds met een omvang van 875 miljard dollar hebben. De Chinezen hebben er een van 200 miljard dollar. Wij gaan daar iets moeten tegenover stellen, willen we vermijden dat al onze strategische sectoren worden overgenomen door die staatsfondsen.

Ik kan president Sarkozy ten volle volgen. Ik hoop dat de Vlaamse Regering in dezelfde zin denkt. Ik lees in de vraag van de heer Van Rompuy: "De Duitse minister van Economie noemde deze beschermingsmaatregelen in tegenspraak met succesvol economisch beleid." Dat is een stelling, maar anderzijds zie ik dat Duitsland een wet heeft goedgekeurd waarmee men, eens er 25 percent van het kapitaal dreigt te worden overgenomen door een buitenlands consortium, dat kan blokkeren. Ik denk dus in eerste instantie dat Europa zelf de violen nog zal moeten stemmen. Wat wil men nu? Zullen we een beschermende politiek voeren tegenover de Europese industrie ten aanzien van de buitenwereld? Als ik de bedragen zie waarover men spreekt, dan zal het wel op Europees vlak moeten gebeuren. Met alle respect voor ons XL-fonds van 600 miljoen, maar daarmee zullen we misschien de fietsenfabriek van Eddy Merckx uit de handen van de Chinezen kunnen houden, maar daar zal het bij blijven vrees ik. Mevrouw de minister, net als de andere leden van deze commissie ben ik erg benieuwd naar het standpunt van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik wil me ook aansluiten bij de vragen van de voorgaande sprekers. Ik maak me de bedenking dat wat Sarkozy vreest voor de Franse economie, wij op een kleinere schaal vrezen voor de Vlaamse economie. Als iedereen zijn eigen XL-fonds gaat creëren, dan zullen er wel verschillen in omvang en performantie ontstaan. Dat is trouwens ook zo bij

kledingmaten: XL in het ene land is iets anders dan XL in het andere land. Op het moment dat men het heeft over andere economieën, dan zullen er XXL-fondsen op de markt komen.

In het verleden hebben België en Vlaanderen heel vaak vooral geprofiteerd van Europese cohesie, meer dan van concurrentie tussen de grote blokken, en we zijn daar verstandig mee omgesprongen. Dit is bijna een thema-week over de gevolgen van de economische en financiële crisis. We hebben al herhaaldelijk gezegd dat Vlaamse middelen gericht en gebundeld moeten worden ingezet in een heel duidelijke langetermijnvisie. We moeten de korte termijn aangrijpen om de lange termijn te faciliteren. We hechten daarbij belang aan de innovatieve en de duurzame economie, waarbij we ervoor zorgen dat onze bedrijven door sterk te staan op het gebied van ecologie en energiezuinig presteren, daar een concurrentieel voordeel uit halen. Ik hoop dat terug te vinden in het antwoord van de minister.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Wat zijn precies de zogenaamde 'sovereign wealth funds'? Wanneer we het hebben over sovereign wealth funds denken velen onder ons, niet helemaal onterecht, aan de fondsen in staats-eigendom van landen zoals Dubai, Saoedi-Arabië en Koeweit. Ook China richtte in 2007 een dergelijk fonds op. En dichterbij ons beschikken Noorwegen en Rusland over een dergelijk fonds. In totaal zijn er tientallen dergelijke fondsen. Hun exacte aantal hangt af van de criteria die men hanteert om ze te onderscheiden van andere overheidsfondsen en -bedrijven.

Er wordt geschat dat sovereign wealth funds samen goed zijn voor 3000 miljard dollar. Twee derde van deze middelen is in handen van de vijf grootste fondsen. Dubai, of correcter de Verenigde Arabische Emiraten, beschikken veruit over het grootste fonds. Het Noorse fonds zou het tweede grootste ter wereld zijn. Om de middelen van sovereign wealth funds enigszins in perspectief te plaatsen: volgens het IMF hadden de wereldwijde financiële middelen in 2006 een waarde van 190.000 miljard dollar. De waarde van alle openbaar verhandelde bedrijven was in mei 2008 goed voor 57.000 miljard dollar. En het BBP van de VS komt neer op ongeveer 12.000 miljard dollar.

Het zijn voornamelijk landen met een heel lage overheidsschuld en een groot overschot op de handelsbalans die een dergelijk fonds oprichten. Zij beschikken immers over heel wat buitenlandse deviezen. Het is niet toevallig dat het merendeel van de grootste fondsen momenteel wordt gefinancierd met de opbrengst van de verkoop van natuurlijke rijkdommen zoals olie en gas. Maar ook fiscale opbrengsten, opbrengsten uit privatiseringen of grote overschotten op de begroting worden aangewend om

dergelijke sovereign wealth funds te spijzen. Omgekeerd zijn er naast sovereign wealth funds diverse andere mogelijkheden voor de hiervoor vermelde opbrengsten. Pensioenfondsen en verzekeringsfondsen tellen bijvoorbeeld respectievelijk negen en zes keer meer middelen dan de sovereign wealth funds.

Het is niet mogelijk om een eenvormige definitie te geven van de verschillende sovereign wealth funds omdat ze heel wat verschillen vertonen in de manier waarop ze institutioneel en juridisch zijn opgezet en in de wijze waarop ze in de praktijk worden beheerd. Niettemin kunnen enkele gemeenschappelijke kenmerken worden onderscheiden, waarvan er zonet al enkele aan bod kwamen. Het gaat om fondsen in staats-eigendom. Ze worden los van de officiële wisselkoersreserves beheerd. Ze bestaan voor het grootste deel uit buitenlandse deviezen. Ze hebben geen expliciete uitbetalingsverplichtingen, wat hen onderscheidt van bijvoorbeeld staatspensioenfondsen. Ze hebben een hoge risicotolerantie, iets wat samenhangt met het laatste kenmerk. En tot slot hanteren ze een investeringshorizon op lange termijn, iets wat op zijn beurt weer mogelijk is doordat ze geen uitbetalingsverplichtingen hebben.

Sovereign wealth funds zijn er vaak op gericht om de investeringen te diversifiëren en de opbrengst te vergroten van de buitenlandse deviezen waarover een land beschikt. Er zijn voorbeelden van fondsen die voornamelijk in de eigen economie investeren, zoals in Singapore, maar in de regel investeren de sovereign wealth funds voor het grootste deel of zelfs uitsluitend in buitenlandse economieën. Ze doen dit omdat een van hun voornaamste doelstellingen is om de binnenlandse economie te beschermen tegen schokken in de grondstofprijzen en dus een stabiliserende functie te vervullen.

Het zijn niettemin exact de vrij omvangrijke investeringen in buitenlandse bedrijven door de sovereign wealth funds uit onder meer Dubai en China die deze fondsen onder de aandacht hebben gebracht. Ze voeden de angst die in sommige westerse economieën heerst dat deze fondsen investeren op basis van politiek-strategische motieven eerder dan uit economische en commerciële overwegingen. In die zin zouden de sovereign wealth funds een gevaar kunnen betekenen voor de wereldwijde financiële stabiliteit.

Tot nog toe is er echter geen bewijs dat deze angst gegrond zou zijn. Integendeel, de passieve houding die sovereign wealth funds bij hun investeringen aannemen, duidt op het tegenovergestelde. Bovendien gebruiken sovereign wealth funds slechts een fractie van de middelen waarover ze beschikken voor directe buitenlandse investeringen. Volgens de UNCTAD ging het in 2007 om 10 miljard dollar, ongeveer 0,2 procent van hun totale middelen of 0,6 procent van het wereldwijde totaal aan directe buitenlandse investeringen.

Ten slotte hebben sovereign wealth funds tijdens de voorbije financiële crisis eerder voor stabiliteit gezorgd door grote sommen te investeren in tal van bankengroepen. In een rapport van juli 2008 van de Europese Centrale Bank over de impact van sovereign wealth funds op de internationale financiële markten, geeft de ECB wel aan dat de onderliggende motieven voor hun investeringen bepalend zijn of hun investeringen al dan niet een gevaar betekenen voor de stabiliteit van de internationale financiële markten. Investerings op basis van verwachte opbrengst en risico worden geacht een positieve invloed uit te oefenen, terwijl niet-commerciële motieven eerder als een gevaar worden bestempeld.

President Sarkozy stelt voor dat de EU-lidstaten elk voor zich een sovereign wealth fund oprichten. Nu en dan, wanneer de omstandigheden erom vragen, kunnen deze fondsen gecoördineerd optreden om de belangen van de nationale en Europese industrieën veilig te stellen. Uit de argumentatie van president Sarkozy blijkt duidelijk dat deze fondsen in de eigen economie zouden investeren en dit vanuit een defensieve strategie, namelijk om te verhinderen dat nationale bedrijven in handen vallen van buitenlandse sovereign wealth funds. De aandelen van vele Franse en Europese bedrijven zijn immers nog maar een fractie waard van hun waarde enkele maanden geleden. Dat zou buitenlandse fondsen op het idee kunnen brengen om de controle te verwerven over Franse en Europese bedrijven in strategische sectoren zoals het bankwezen, de energiesector of de defensie-industrie.

Er kunnen toch wel wat vragen worden gesteld met betrekking tot het voorstel van president Sarkozy. In de eerste plaats zijn de omstandigheden die in andere landen aanleiding gegeven hebben tot de oprichting van sovereign wealth funds niet aanwezig in de EU-lidstaten. Geen van de EU-lidstaten heeft een zo groot handelsoverschot of beschikt over zoveel buitenlandse deviezen dat de oprichting van een sovereign wealth fund het overwegen waard zou zijn. Evenmin zijn er exporteurs van natuurlijke rijkdommen. De meeste EU-landen hebben daarenboven nog een aanzienlijke staats-schuld en tekenen bij hun begrotingsopmaak geen substantiële overschotten op. Integendeel, het VK, Italië, Spanje, de meeste Centraal- en Oost-Europese lidstaten en niet het minst Frankrijk zelf hebben te maken met tekorten op de begroting.

In de tweede plaats werd tot op heden geen enkel sovereign wealth fund opgericht vanuit een defensieve strategie, noch hebben de bestaande fondsen de bedoeling om plaatselijke bedrijven te ondersteunen of uit het slop te trekken. Zij worden opgericht om de opbrengsten uit buitenlandse deviezen te diversifiëren en te vergroten, naast het afschermen van de eigen economie tegen prijsschokken op de internationale energiemarkten.

Ten derde is duidelijk dat het voorstel van de Franse president is ingegeven door de angst dat andere landen via de

sovereign wealth funds de controle willen verwerven over strategisch belangrijke bedrijven. Zoals gezegd is er tot nog toe geen enkel bewijs dat dit zo is en wijst hun houding als passieve investeerder eerder in de andere richting. Bovendien is het op zijn minst vreemd te moeten vaststellen dat president Sarkozy als verdediging tegen buitenlandse sovereign wealth funds, die volgens hem zouden opereren op basis van politiek-strategische motieven eerder dan economische en commerciële argumenten, zelf pleit voor de oprichting van staatsfondsen om investeringen te doen die gebaseerd zijn op niet-commerciële motieven. In antwoord op de economische fall-out van de financiële crisis is de Franse president dus voorstander van maatregelen die, althans volgens het rapport van de ECB, een gevaar inhouden voor de internationale financiële stabiliteit.

Ten vierde pleit de Europese Unie al langer voor een open wereldeconomie. Dit engagement werd niet zolang geleden nog expliciet herbevestigd in de zogenaamde 'Global Europe'-mededeling van de Commissie, overigens verwelkomd door de Europese Raad, waarin zij oproept om de globalisering te beschouwen als een proces dat kansen biedt aan de lidstaten eerder dan als een gevaar.

Het voorstel van president Sarkozy lijkt op zijn minst af te wijken van deze houding, om niet te zeggen dat zijn voorstel er haaks op staat. Meer zelfs: contraproductieve gevolgen lijken verre van uitgesloten. Maatregelen zoals president Sarkozy voorstelt kunnen ertoe leiden dat sovereign wealth funds afzien van investeringen in de Europese economie. Of de eigenaars van sovereign wealth funds kunnen het aantal beperkende maatregelen ten aanzien van Europese investeerders in hun eigen economie opvoeren. Ik hoef u niet te vertellen dat het afschrikken van buitenlandse investeringen niet in het belang is van een economie zoals de Vlaamse, waarin directe buitenlandse investeringen een belangrijke plaats innemen. Daarnaast is er het begrip proportionaliteit, dat een belangrijke plaats inneemt binnen de Europese constructie en vaak in één adem met een ander belangrijk principe uit de Europese verdragen wordt genoemd, onder de vorm van subsidiariteits- en proportionaliteitsbeginsel.

Het voorstel van de Franse president als gezamenlijk Europees antwoord op de crisis, lijkt op zijn minst aan dit proportionaliteitsbeginsel voorbij te gaan. Lidstaten zoals Duitsland die zich al in duidelijke bewoordingen tegen het Franse voorstel hebben uitgesproken, zoals u zelf ook vermeldt, hebben reeds maatregelen genomen die moeten verhinderen dat bepaalde strategische sectoren in handen zouden vallen van buitenlandse overheden. Het gaat dan meer precies om een extra screening van grote buitenlandse investeringen in die sectoren.

Op basis van de huidige praktijk waarbij sovereign wealth funds doorgaans geen controlerend aandeel of

speciale rechten proberen te verwerven met hun investeringen, zijn deze maatregelen voornamelijk preventief. De Duitse economieminister Glos verklaarde in elk geval bij de invoering van de maatregel dat dergelijke extra screening slechts per uitzondering zou kunnen plaatsvinden.

Ten slotte heeft het plan van Sarkozy een duidelijk intergouvernementele inslag. Zoals u weet, is intergouvernementele samenwerking in het voordeel van de grote lidstaten en in het nadeel van kleinere lidstaten. Zoiets geldt dan ook a fortiori voor Vlaanderen, en het valt ten zeerste te betwijfelen of Vlaanderen ook maar iets te zeggen zou hebben in de Europese coördinatie waaraan president Sarkozy refereert.

Om bovenstaande redenen ben ik van oordeel dat de maatregelen zoals voorgesteld door president Sarkozy niet de meest aangewezen oplossing is om de economische gevolgen van de financiële crisis aan te pakken. De Vlaamse Regering kan zich daarentegen veeleer vinden in het standpunt van de Commissie, dat pleit voor slimme maatregelen die zowel het innovatievermogen van onze bedrijven versterken als tegelijk bijdragen tot oplossingen voor de grote uitdagingen van de huidige en toekomstige generaties: klimaatverandering, de energieproblematiek, de vergrijzing.

Hier passen ook de clusters van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB). Dinsdagnamiddag hebben we hierover in Gent samengezeten met de private actoren, de academici en de overheid. We hebben nog maar eens afgelijnd waarin we in die zes clusters, eerst investeringen zouden willen zien. In twee workshops zijn twee voorstellen meer geconcretiseerd.

Het eerste gaat over gezondheidszorgen. Ik ben bereid om uit de FFEU-middelen 8 miljoen euro vrij te maken voor een eerste investering in een biobank. Die zou moeten leiden tot verder translationeel onderzoek dat moet worden uitgebouwd als een belangrijk speerpunt in een innovatieve gezondheidsregio. Hij zou ook vragen in verband met vergrijzing en pathologieën die met vergrijzing te maken hebben, moeten aanpakken.

Voor de tweede cluster maken we nog meer middelen vrij. De resterende FFEU-middelen gaan naar deze cluster die het heeft over clean technology, milieu en energie. Naast 45 miljoen euro uit de FFEU-middelen, doe ik er door schrappingen en heroriënteringen nog eens 25 miljoen euro bij voor energie en milieu. In de workshop hebben we de mogelijkheden bekeken om investeringen te doen op vijf domeinen: wind, zon, biomassa, waterstof en smart grid. Deze projecten zullen we verder uitwerken. De voorwaarde is wel dat er voor deze middelen businessplannen komen waarin de component onderzoek en ontwikkeling gekoppeld is aan de component ondernemen. Voor het reces heb ik bovendien 10

miljoen euro kunnen vrijmaken voor innovatief aanbesteden. Alle collega's van de Vlaamse Regering krijgen de kans om in hun domein, met het instrument van innovatief aanbesteden, opnieuw een impuls te geven aan de markt, door niet in de markt te kopen maar in de markt te bestellen door bij bedrijven opnieuw innovatie los te weken.

Dat is de wijze waarop de Vlaamse Regering publieke investeringen op tafel zal blijven leggen, gekoppeld aan de zes clusters. Logistiek blijft op de agenda staan. ICT in socio-economische hervormingen staat op de agenda. Verder is er nanotechnologie en nieuwe materialen, clean technology met milieu en energie, gezondheid en ICT, maar ook gezondheid gekoppeld aan preventie en functionele voeding. Dat zijn de domeinen van de zes clusters. Aflijning van de clusters is goed, want clusters zijn toch nog iets anders dan sectoren. Anders loop je het risico dat je als overheid bepaalde sectoren kiest, terwijl er in alle sectoren innovatieve bedrijven zijn. Die innovatieve bedrijven zullen zich ongetwijfeld allemaal in één van de zes clusters kunnen inschakelen.

Dat is ook de oefening die Nederland heeft gemaakt. Zij gingen nog verder dan wij. In plaats van technologieclusters te omschrijven, gingen ze naar domeinen die nog groter zijn. Innovatieve bedrijven uit sectoren die het vandaag moeilijk hebben, verdienen het om opgenomen te worden in de innovatieve aanpak en ondersteund te worden in het innovatietraject.

Het moet dus gaan over een innovatieve aanpak, die moet gebeuren volgens het model van onderzoeken, ontwikkelen en ondernemen. We doen het dus op basis van de business cases. Dinsdag is dat met zo'n 100 actoren besproken. Ik heb hun gevraagd om af te komen met hun businessplannen. Ik heb hun gezegd welke middelen we hebben: 45 miljoen euro van FFEU, 25 miljoen uit eigen schrappingen, 10 miljoen van het innovatieve aanbesteden. Dat is 80 miljoen euro die we alleen op deze begroting nog kunnen injecteren in de industrie, op voorwaarde dat het gaat over innovatietrajecten.

Verder weten jullie dat we met de financiële crisis, die ongetwijfeld zal doorsijpelen in de reguliere economie, vrezen voor een gebrek aan financieringsmiddelen. Daarom concentreert de Vlaamse Regering zich in de eerste plaats op het garanderen van de kredietverstrekking aan de Vlaamse bedrijven. We hebben daarvoor het urgentiebesluit genomen en gezorgd dat er in plaats van 180 miljoen euro, 500 miljoen euro beschikbaar is aan waarborgen. Dat moet soepeler gebeuren. Veel minder dossiers zullen een ministeriële handtekening nodig hebben omdat het waarborgbedrag wordt opgetrokken van 500.000 euro tot 750.000 euro.

Morgen komen een aantal instrumenten, zoals Vinnof en het NRC-Fonds, opnieuw op de ministerraad. We

zullen kijken hoe we die instrumenten nog beter kunnen inzetten om ervoor te zorgen dat bedrijven die willen ondernemen, geen last zouden hebben van mogelijke hindernissen bij de kredietverstrekking.

De uitgangspositie van de Vlaamse Regering is in elk geval dat de bestaande maatregelen waar nodig moeten worden versterkt, eerder dan dat er nieuwe maatregelen worden ontworpen. U zult het met mij eens zijn dat het bijzonder weinig consequent zou zijn om aan de ene kant het Vlaamse innovatie-instrumentarium in overeenstemming met het rapport-Soete te stroomlijnen en te vereenvoudigen en tegelijk aan de andere kant nieuwe maatregelen in te voeren.

Vooraleer over te gaan tot het versterken van maatregelen, wil de Vlaamse Regering duidelijkheid over waar precies zich de grootste noden voordoen voor het Vlaamse bedrijfsleven. Het is nu nog meer dan anders belangrijk om effectieve maatregelen te nemen, zoals ook blijkt uit het reeds aangehaalde pleidooi van de Commissie om slimme maatregelen te nemen waarmee meer dan één beleidsdoelstelling tegelijk wordt nagestreefd.

Daarnaast bekijkt de Vlaamse Regering ook in hoeverre zij kan inspelen op de maatregelen die op het Europese beleidsniveau worden getroffen. In die zin wordt uitgekeken naar het uitgewerkte herstelplan dat Commissievoorzitter Barroso voor 26 november heeft aangekondigd. Zoals reeds gemeld wens ik samen met de drie andere gewesten meer gebruik te maken van deze Europese middelen. Zoals u wellicht weet, heeft de European Investment Bank (EIB) beslist om tussen nu en 2011 in 30 miljard te voorzien voor kredietverstrekking aan kmo's, waarvan 15 miljard gereserveerd wordt voor de periode 2008-2009.

Tevens ontwikkelt de EIB enkele nieuwe financieringsinstrumenten, zoals mezzaninefinanciering, die tegen het jaareinde beschikbaar zou moeten zijn. Ook die nieuwe instrumenten worden door mij mee in rekening genomen bij de voorbereiding van bijkomende maatregelen. Gisteren hebben we samengezeten met de diverse regeringen van het land, maar op 17 november zal ik zelf opnieuw samenzitten met mijn gewestelijke collega's.

De heer Eric Van Rompuy: Ik dank de minister voor het uitgebreid antwoord. Ze heeft een aantal zaken verduidelijkt. We leven sinds enkele maanden in een andere economische wereld. Niemand durfde zes maanden geleden voorspellen dat de gouverneur van de Nationale Bank het niet meer noodzakelijk zou vinden begrotingen in evenwicht in te dienen, dat de Belgische staat 20 miljard euro in de banken zou investeren en dat de voorzitter van de Europese ministerraad voor soevereine fondsen ter bescherming van de Europese industrie zou pleiten en als gewezen gaullist in zijn eigen land een

nieuw staatsinterventionisme zou willen invoeren. Alle opvattingen zijn in beweging.

Ik verheug me om het antwoord van de minister. Als kleine, open economie met multinationale ondernemingen zouden we ons steeds in de verliezende situatie bevinden. Ik denk hierbij vooral aan de omvang van de middelen nodig om grote ondernemingen te verankeren. We hebben belang bij een pleidooi op het niveau van de Europese Commissie. Op termijn zou een staatsinterventionisme in ondernemingen als maatregel ter bescherming van de eigen industrie geen goede zaak zijn.

Volgens de minister moet de steun aan ondernemingen selectief verlopen. We moeten voor innovatie en niet voor kapitaalsverankering kiezen. We hebben hier trouwens toch de middelen niet voor.

Nu wordt beweerd dat massale overheidssteun nodig is om ervoor te zorgen dat we nog boten, vliegtuigen en auto's zullen kunnen bouwen, vraag ik me af waarom we die integratie in de Europese markt hebben opgebouwd.

Deze crisis zal niet eeuwig duren. Na elke crisis komt er een nieuwe economische groei. Dat heeft professor Coppé ons tijdens de cursus economie geleerd. We moeten nu niet al onze principes overboord gooien. Dit geldt ook voor de federale overheid. We mogen misschien tijdelijk van de regels in verband met begrotingen in evenwicht afwijken. Dat mag echter geen structureel gegeven worden. We mogen niet opnieuw schulden opbouwen.

De voorzitter: De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem: Mijnheer de voorzitter, ik ben het eens met de stelling van de minister dat we buitenlandse investeerders niet mogen afschrikken. We hebben de laatste weken en maanden echter overal dalende beurskoersen gezien. Dat betekent dat massa's aandelen in beweging zijn geweest. We weten niet wie die aandelen heeft opgekocht. We discussiëren hier over de bescherming van strategische sectoren. Het is best mogelijk dat die sectoren in de handen van andere mensen zijn gevallen.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer Van Goethem, vandaag is 41 percent van de jobs in de verwerkende industrie rechtstreeks aan buitenlandse investeringen gerelateerd. Wilt u al die mensen, wier job van buitenlandse investeerders afhankelijk is, zeggen dat we die investeerders niet willen? Dat zou betekenen dat we een kruis maken over 41 percent van de jobs in de verwerkende industrie. Al die jobs zijn aan buitenlandse investeringen gekoppeld.

De heer Roland Van Goethem: Ik denk dat ik daarnet Vlaams heb gesproken. Ik heb nooit gezegd dat we 41

percent van die mensen moeten zeggen dat we hun job willen afpakken of dat we die investeerders niet willen.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer Van Goethem, in uw ogen zijn investeerders uit een aantal landen niet welkom. In de ogen van andere mensen zijn investeerders uit andere landen niet welkom. Ik weet dat we nood aan buitenlandse investeringen hebben.

De heer Roland Van Goethem: Ik leid uit de reactie van de minister af dat ik blijkbaar een gevoelige snaar heb geraakt.

Minister Patricia Ceysens: Het is de bedoeling nog meer inspanningen te leveren om buitenlandse investeerders aan te trekken. We zullen die inspanningen op de zes clusters van de VRWB focussen. We zullen op dit vlak eindelijk duidelijk maken waarover we beschikken en wat we precies naar hier willen halen. Mijns inziens is kennisverankering voor ons interessanter dan kapitaalverankering.

We gebruiken onze strategische onderzoekscentra, zoals het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB), het Interuniversity Micro-Electronics Center (IMEC), de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) en het Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie (IBBT), vooral om het eigen innovatiegehalte aan te zwengelen. We moeten die instellingen meer gebruiken om buitenlandse investeringen in die domeinen aan te trekken. Deze instellingen maken nu reeds deel uit van het aanstuuringscomité van de technologieattachés. Die attachés worden zelf verbonden met de zes clusters die we hebben geselecteerd om het eigen innovatiepotentieel aan te sturen. Op basis van die keuze willen we buitenlandse investeerders naar Vlaanderen leiden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het NRC-Fonds van de Participatiemaatschappij Vlaanderen

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, wees gerust, ik had niet de bedoeling het omgekeerde te vragen van de vraag zoals die was ingediend. Ze is ondertussen echter al een maand geleden ingediend en op die vier à vijf weken tijd is de economische omgeving veranderd. De discussie over de activiteiten van de PMV

en de bijdragen die de PMV en haar verscheidene vehikels kunnen leveren om deze crisis te bekampen, is volop op gang gekomen.

Mevrouw de minister, met deze vraag wil ik peilen naar de mate waarin de PMV, met al haar vehikels, geen tandje kan bijsteken bij de 'credit crunch' die er toen toch ook al zat aan te komen. Om het een beetje populistisch te zeggen: ik denk dat de PMV op een berg geld zit. Straks zullen we daar wellicht meer van weten. Het komt er nu op aan dat op een goede wijze, dus niet blind, maar efficiënt en behoorlijk, te besteden aan innovatietrajecten en -projecten, om zo de Vlaamse economie opnieuw op gang te brengen.

Concreet gaat mijn vraag over het NRC-Fonds. Dat is dus een deeltje van het Vlaams Innovatiefonds (Vinnov). Daar zit ook heel wat geld in. Ik dacht dat er 150 miljoen euro voor vrijgemaakt is. Het NRC-Fonds is er specifiek voor de langetermijnfinanciering voor grote innovatieprojecten in hoogtechnologische bedrijven. We hebben in het jaarverslag van 2007 kunnen lezen dat er een drietal projecten werden ingediend. In de wandelgangen horen we dat dat fonds tot nu toe relatief weinig succes zou kennen. We horen ook in de wandelgangen dat de vraag is gesteld of het fonds wel thuishoort onder de PMV-vleugels en het niet beter overgeheveld kan worden naar het nieuwe Agentschap Ondernemen.

Mevrouw de minister, hoe evalueert u de ontwikkeling van dit fonds van de voorbije maanden? Overweegt u bijsturingen? Is het wegtrekken bij PMV en het overhevelen naar het Agentschap Ondernemen een piste die wordt bewandeld? Of zijn er andere bijsturingen die u overweegt?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, collega's, het laat zich vermoeden dat de financiële crisis toch wel gevolgen zal hebben voor de financiering van bedrijven, hoewel er op heden geen evidentie is van een echte kredietverstrakking. Dat is nog eens bevestigd door Febelfin en de Nationale Bank, maar dat neemt niet weg dat we proactief onze instrumenten aanpassen.

Op dit ogenblik biedt PMV geen achtergestelde leningen aan. Het verstrekken van achtergestelde leningen is nochtans een tweede instrument dat soelaas kan bieden voor bedrijven die worden geconfronteerd met de herfinancieringsproblematiek van hun investeringen.

Met quasi-kapitaal worden dus achtergestelde leningen bedoeld, leningen die achtergesteld zijn ten opzichte van de bestaande en toekomstige schulden van de onderneming. Quasi-kapitaal wordt door banken en andere

verstrekkers van vreemd vermogen als eigen vermogen beschouwd. Het draagt aldus bij tot de versterking van de financiële structuur van de onderneming en vormt een hefboom voor het aantrekken van vreemd vermogen bij private kredietverstrekkers.

Quasi-kapitaal biedt ondernemers het voordeel dat zij hun aandelenkapitaal niet hoeven open te stellen voor derde partijen. Voor de verstrekkers van quasi-kapitaal biedt de financieringsvorm het voordeel van een vooraf vastgelegd rendement en een duidelijk exitperspectief.

Het instrument dat nog het dichtst in de buurt komt bij het systeem van quasi-kapitaal, is het NRC-Fonds. Het NRC-Fonds werd eind 2006 op verzoek van de Vlaamse Regering opgericht om langetermijnfinanciering aan te reiken voor innovatieprojecten van hoogtechnologische ondernemingen. Het fonds kent echter geen succes. Tot op heden werd slechts aan één onderneming financiering toegekend.

De belangrijkste reden voor de beperkte interesse voor het fonds vloeit voort uit het niet-achtergesteld karakter van de financiering die wordt toegekend. Dat leidt ertoe dat NRC-financiering voor ondernemingen die geen al te sterke financiële structuur hebben, nog een extra belasting van de financiële structuur met zich meebrengt en een verzwakking van de kredietwaardigheid naar banken.

Een studie van de Vlerick Leuven Gent Management School met het oog op een heroriëntering van het NRC-Fonds, die in 2008 in opdracht van PMV werd uitgevoerd, heeft aangetoond dat er in de bedrijfswereld wel een sterke interesse bestaat voor achtergestelde leningen voor de financiering van innovatieprojecten. Daarom kan het financieren van innovatieprojecten een expliciete doelstelling worden in een nieuwe pijler quasi-kapitaal van PMV.

Daarmee worden een aantal doelstellingen beoogd. Ten eerste het versterken van de financiële structuur van ondernemingen. Dat biedt een dubbel voordeel: er wordt een buffer gevormd om moeilijkere perioden te overbruggen en er wordt een hefboom gecreëerd voor het aantrekken van vreemd vermogen bij private kredietverstrekkers, dat op zijn beurt toelaat interessante investeringsprojecten te laten doorgaan. Ten tweede het aanreiken van groeifinanciering voor groeibedrijven in Vlaanderen, de zogenaamde gazelles. Gazelles zijn een motor voor innovatie in Vlaanderen, ze groeien sneller dan andere ondernemingen en scoren merkbaar hoger op het gebied van jobcreatie. Aandacht voor de gazelles is dan ook een must.

Het is de bedoeling dat het quasi-kapitaal van PMV aanvullende financiering vormt. Dat wil zeggen dat het enkel kan worden toegekend als tegelijkertijd hetzij een derde van het bedrag van het PMV-quasi-kapitaal onder de

vorm van kapitaal of een achtergestelde lening wordt aangereikt door de ondernemer of andere private investeerders, hetzij een kredietverstrekker een niet achtergestelde lening ten belope van hetzelfde bedrag als het PMV-quasi-kapitaal aan de onderneming toekent. Deze methodiek loopt gelijk met de methodiek die door het Federaal Participatiefonds wordt gehanteerd, waarbij dit instrument weliswaar beperkt is tot kleine ondernemingen, dat betekent minder dan 50 werknemers.

Om overlap met het Federaal Participatiefonds te beperken, zal PMV zich richten tot die ondernemingen die niet bij het Federaal Participatiefonds terecht kunnen. De precieze modaliteiten waaronder het PMV-quasi-kapitaal zal worden toegekend, worden verder uitgewerkt.

Op dit moment kan ik wel al een aantal krijtlijnen vooropstellen. Het gaat om financieringsbedragen tot maximum 2,5 miljoen euro per onderneming, een gratieperiode van twee jaar, een duurtijd van zeven jaar, een verlaagde interestvoet die geen aanleiding geeft tot het overschrijden van de toegelaten limieten van de Europese vrijstellingsverordeningen of de Europese referentierentevoet + 400 basispunten.

Het gaat ook om het recht voor PMV om de lening te converteren in kapitaal in geval van een kapitaalverhoging van de onderneming waaraan een derde onafhankelijke partij voor minstens 25 percent deelneemt, zodat een objectieve waardebeoordeling van de onderneming plaatsvindt.

PMV kan voor het verstrekken van quasi-kapitaal op korte termijn de volgende middelen engageren: 22 miljoen euro van de 75 miljoen euro die PMV nu al in haar bezit heeft voor de financiering van innovatieve ondernemingen en projecten. Het betreft de 25 miljoen euro die voorbestemd was voor het NRC-Fonds, verminderd met de 3 miljoen euro aan NRC-financiering die al werd toegekend. De resterende 50 miljoen euro wordt voorbehouden voor de zaaikapitaalinvesteringen van Vinnof. Daarnaast is er 70 miljoen euro van de extra 75 miljoen euro die voorheen aan PMV werd toegezegd voor financiering van innovatieve ondernemingen en projecten, maar nog niet werd ingebracht. De resterende 5 miljoen euro heeft PMV in overleg met mij toegezegd aan het Capricorn Cleantech Fund.

Dat brengt het totale beschikbare budget voor het PMV-quasi-kapitaal op 92 miljoen euro. Hoe dat budget verdeeld zal worden over projecten van verschillende omvang en over welke periode, zal het voorwerp uitmaken van een businessplan dat PMV zal uitwerken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

